RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

NĂM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 2139 — MỖI SỐ : 0$03 — NGÀY THỨ TƯ 7 MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

BÁO

	Một năm	Các tỉnh và các nước	Các công-sở	Sáu tháng	Ba tháng	Một tháng
	6$00	8$00	8$00	3$00	1$50	0$50
	6$00	8$00	8$00	3$00	1$50	0$50
	6$00	8$00	8$00	3$00	1$50	0$50
	12$00	»	»	»	»	»

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
67 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. G. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN TẤN VINH
Rédacteur en chef : TRẦN HUY LỘC
Administrateur gérant : NGUYỄN V. LOÃN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN, HANOI
TELEPHONE N° 150

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°2248

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 — 063 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$80 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Thế nào là có lòng yêu nước ?

I

Người ta từ lúc mới lọt lòng mẹ cho đến khi khôn lớn, nếu đan-dộc một mình thì không thể sao sinh-tồn ở trên mặt địa-cầu này được. Muốn cho cái thân nhỏ bé kia không bị những cái ác lực thiên-nhiên đè-nén hãm-hại, thì phải nương tựa vào một cái toàn thể vững bền, đủ sức chống chỏi với các quân thù nghịch mà tạo-hóa vẫn cho phục ở cạnh mình ta, cái đoàn-thể thứ nhất cho chở cho người ta ấy tức là gia-đình vậy.

Song sinh-hoạt trong một cái gia-đình nhỏ bé kia không đủ; người ta dù ở xứ nào, dù ở đời nào cũng vậy, ngoài cái đoàn-thể nhỏ hẹp ấy, lại cần phải có một cái đoàn-thể to lớn rộng rãi hơn nữa, mới có thể sinh-tồn chính đáng được. Đoàn-thể to lớn ấy tức là nước vậy.

Nay nếu hỏi nước là gì thì tất mỗi người giải nghĩa một cách khác, nhưng đều có hàm một tư-tưởng về đất nước và nòi giống cả. Có người bảo rằng nước tức là một gia-tộc lớn; lời nói rất ý vị thay! vì trong đó có bao hàm một cái ý-tưởng rất dung là cái tình liên-lạc của các người trong một nước cùng mạnh mẽ, cũng bền chặt như cái tình liên-lạc của mọi người trong một nhà đối với nhau vậy. Và lại nếu ta đem so sánh một quốc-gia với một gia-tộc thì thấy có lắm điều giống nhau. Này như người trong một gia-tộc tất là những người cùng một họ, cùng một nòi, đẻ cùng một nơi, ở cùng một chỗ, cùng theo một nền nếp, cùng có những sự kỷ-niệm chung, cùng theo một mục-đích chung, là làm sao cho gia-tộc được lâu bền, được thịnh vượng . . . . Ta lại xét một quốc-gia thì sẽ thấy những điều vừa kể trên kia. Những người thuộc về một nước, tức là những người cùng mang một tên gọi, cùng chung một tổ tiên, cùng ở trong một địa-hạt, cùng theo chung một luật pháp, cùng chung một lịch-sử, cùng chung mối cảm-tình, những sự kỷ-niệm của người này tất là những sự kỷ-niệm của người kia, những điều ao ước của người này tất là những điều ao-ước của người khác; vì cảm-tình, vì quyền lợi, vì hi-vọng giống nhau mà người trong một nước thân yêu qui mến nhau chẳng khác chi anh em trong nhà vậy. Chẳng có thế sao lại có tiếng « đồng bào » để chỉ người cùng trong một nước với nhau ?

Đã là dân một nước — trừ những kẻ vô huyết tính — thì đối với nước người nào cũng có một mối cảm-tình hình như ràng-buộc mình vào chỗ chôn rau cắt rốn, vào nơi mà xưa kia ông cha mình đã sinh trưởng, nay lại đến lượt mình cũng sinh trưởng ở đấy, vào nơi mà tổ-tiên mình đã trải bao nhiêu lao khổ, đã rỏ biết bao nhiêu huyết hãn mới giữ được đến ngày nay mà truyền lại cho mình. Cái lòng yêu nước ấy vốn có tự nhiên, lúc mới sinh ra đã có rồi, chớ không phải là sau này vì trí khôn mới rộng, học thức tinh thông mới có đâu. Song lúc đầu thì cái lòng yêu nước hãy còn mơ-mật, chưa rõ rệt ra sao; sau này nhờ vì có học-thức làm cho trí-khôn ta sáng sủa mà cái lòng yêu nước kia mới thấy tỏ-rạng vững vàng hơn lên. Đã là dân một nước, ai cũng có lòng yêu nước, yêu nước như con yêu mẹ, vì thế nên có lắm người vì nước mà hi-sinh cả của cải, cả thân-danh, cho đến cả tính mệnh cũng không nài. Cái lòng yêu nước quyết nhiên là ai cũng có, chỉ khác nhau ít nhiều rộng hẹp mà thôi; trừ những hạng dê mạt vì có bụng tham tàn mà đem bán nước cầu vinh không kể làm, chi hạng ấy.

Song cái lòng yêu nước kia thế nào là chính đáng ?

Trước kia — và ngày nay cũng còn lắm người tưởng lầm như thế — yêu nước chỉ là biết yêu cái nơi mình sinh trưởng; người nhà quê thì quyến luyến cái khoảng đất con chung quanh bao bọc lấy tre cùng cái cảnh đồng mông mênh mà có mộ phần tiên nhân nằm đó, người ở tỉnh thành thì yêu mến cái chốn đô-hội mình đã chôn rau cắt rốn, còn thơ, người ở chốn làm sơn thì không gì đáng yêu bằng cái dãy núi cao chót vót cùng đám rừng rậm bịt-bùng, người ở nơi duyên hải thì không gì đáng qui bằng cái giải đất rộng thênh thang hay cái mặt bể mênh mông sóng rợn . . . . còn ngoài ra chẳng biết là đâu. Cái lòng yêu nước hẹp hòi ấy làm cho người ta tưởng rằng chỉ có nước mình là hay là giỏi, còn ngoài ra đều là giả-man mọi rợ không ai bằng mình cả. Rồi mà sinh ra lòng khinh bỉ ghen ghét những người nước khác, cho là cừu địch của mình, cái kết quả là sự bài ngoại là một sự không có lợi gì mà chỉ có hại cho nước mình thôi. Cái lòng yêu nước hẹp hòi ấy — tiếng Pháp gọi là chauvinisme — là một điều dở, có hại, chớ không phải là một điều hay; cái kết quả của nó hay dở thế nào, cứ xem trong lịch-sử thì rõ.

Lòng yêu nước đích đáng là vừa biết yêu mến quê-hương mình, lại vừa biết những điều hay cái tốt của người mới được, yêu nước mình, muốn cho nước mình được hưng thịnh, thật là phải lắm. Song phải biết rằng ngoài nước mình còn lắm nước khác tài giỏi hơn hoặc ngang mình, mình không có quyền khinh ghét cấm đoán lẽ gì, phải nhận biết cái tài cái giỏi của người ta, như thế mới là hợp công-lý. Như ta là dân Nam Việt, cái lòng ta yêu nước Việt-Nam ta, muốn cho nước ta chóng lên cõi phú cường, ai cũng thế, cái đó là lẽ cố nhiên, dù cấm đoán cũng không làm cho mất cái lòng yêu nước đi được. Song ta lại nên biết rằng nước ta mà chóng được cường-thịnh văn-minh, tất phải nhờ có Đại-pháp bảo ban ta bao nhiêu tất ta cũng có lòng nhớ ơn mà yêu mến nước Đại-pháp bấy nhiêu. Một nhà văn-sĩ nước Mỹ có nói: « Người nào cũng có hai tổ-quốc: một là nước mình hai là nước Pháp » câu ấy thật rất hợp với người mình.

Cái lòng yêu nước thì dù người nước nào cũng có, thế mà gần đây có một phái xướng xuất lên cái lý-thuyết cho mình là không thuộc về một nước nào cả, mà là dân của toàn thể giới (le cosmopolitisme) đem cái lòng yêu nước đổi ra cái lòng yêu cả nhân-loại, không phân biệt quốc-gia chủng tộc gì cả. Cái tư-tưởng ấy rất hay rất đẹp, rất cao-thượng, vì nếu ai cũng thực-hành được thì không khi nào có những cuộc chiến-tranh khốc hại nữa, mà thế-giới sẽ được hưởng một cuộc sung-sướng hoàn-toàn, song biết đâu đó không là một điều ảo-tưởng khó mà thi-hành được!

Tóm lại ta đã là người một nước nào, thì ta phải có lòng yêu mến nước ấy, yêu mến một cách thông minh đích đáng, chớ không nên yêu mến một cách ích-kỷ bài-ngoại, mà không bổ-ích gì. Ta phải gia công cùng sức, làm cho trọn nghĩa-vụ ta để giúp một phần nhỏ mọn vào việc làm cho nước được thêm danh-giá về vang, như thế mới khỏi phụ là một người dân trong nước.

B. G.

MỘT HỘI BUÔN-RƯỢU BÁN LẬU Ở HOA-KỲ

Tại Lime-House (nước Anh) có một người tinh danh là gì không rõ, nhưng chỉ biết cái bí-hiệu là « Cụ tàu Candide ». Người ấy chủ-trương một hội chuyên việc đem rượu sang bán lậu ở Hoa-kỳ. Người ấy có một đội tàu nhỏ, gọi là đội tàu buôn rượu. Đội tàu ấy vẫn đông rất kẻo, những tay cầm sự ất giới ở Hoa-kỳ đông không sao bắt được. Hội buôn rượu ấy có chi nhánh ở khắp các nơi Âu châu và Mỹ-châu. Nghe đâu hội mua rượu nhiều nhất của một sở cất rượu lớn ở Hà-bộ nước Anh. Hội ấy kiếm được lời rất nhiều, có chuyến kiếm được tới tê 5 000 đến 10,000 livres sterlings.

CUỘC BAY TỪ PHÁP SANG NHẬT

Tin Calcutta — Trung-úy Pelletier d'Oisy tới Calcutta. Trung-úy bay 750 dặm trong sáu giờ hai mươi phút. Trung-úy sẽ lưu lại 2 hay 3 ngày để sửa sang lại tàu bay.

(Paris, ngày 5 Mai

Trung-úy Pelletier d'Oisy bay từ Agra đến Calcutta là 1350 kilomètres, giới nóng tới 42 độ, mà mất có bảy giờ đồng hồ, mà nay rất là khen ngợi.

Quan Laurent Eynac ủy-viên bộ hàng-không có gởi lời cảm ơn quan thượng-thư bộ hàng-không nước Anh về việc sở hàng-không nước Anh ở Ấn-độ đã giúp trung-úy được nhiều việc.

(Bordeaux, ngày 7 Mai)

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 5 Mai 1924

Cuộc bầu-cử ở nước Đức

Tin Berlin. — Số nghị-viên trúng-cử như sau này: Xã-hội 99; công-sản 59; trung-ương 61; dân chủ 5; thực dân ở Bavière: 15; thực dân: 44; quốc dân: 93; quốc dân cấp tiến: 28; các đảng khác: 24.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 6 Mai 1924

Anh Bỉ đối với cái vấn-đề bồi-thường

Các quan thượng-thư nước Bỉ, và quan Macdonald bàn bạc về việc quân-lý các công cuộc ở hạt trù binh và về việc giao giả nước Đức cái quyền cai-trị hạt sông Rhur. Nghe đâu chánh-phủ Anh ưng cử để cho quân Đồng-minh đóng ở hạt sông Rhur. Còn về việc kiểm-duyệt các đường hỏa-xa ở hạt Rhénanie, thì quan Macdonald nhất định muốn cứ để nguyên như cũ. Nghe đâu M. Macdonald cũng công nhận rằng nếu nước Đức không thi hành cái chương-trình của các nhà giám-định, thì Đồng-minh có quyền thi-hành các phương-sách trừng trị.

Các quan thượng-thư nước Bỉ bàn rằng trong khi ấy, các nước Đồng-minh nên hiệp lực nhau mà tỏa hải. Cả nước Ba-lan và nước Yougoslavie cũng nên dự vào cuộc ấy.

Quốc-hội-nghị ấy lam chỉ lợi cương rõ cái ý-kiến của nhau.

Quan Theunis có phân trần cho quan Macdonal cái ý kiến của nước Pháp, về sự dùng các khoản bảo-chứng khác thế cho các khoản bảo-chứng ngày nay theo một cái chánh sách thỏa thuận cho cả hai nước Pháp và Anh.

Nước Anh với nước Nga

Sau cuộc hội-nghị của hai nước Anh-Nga, các nước có ý hoài nghi. Các đại biểu nước Nga muốn rằng nước Anh ưng cho nước Nga vay tiền đã, rồi nước Nga mới chịu ưng mọi khoản của nước Anh.

Thợ mỏ ở nước Đức

Các chủ mỏ nước Đức ở hạt sông Rhur không ưng tăng tiền công lên 15 %, nên hội liên hiệp thợ mỏ không chịu làm việc hơn bảy giờ một ngày.

Cuộc bầu cử ở nước Đức

Cứ như tin tức buổi đầu về cuộc bầu-cử tại nước Đức, các đảng về cực hữu có phần kém, và đảng quốc-dân ôn hòa có phần thắng đảng hữu-dân. Nghe đâu đảng cộng-sản lại tranh được mấy ghế của đảng xã-hội dân chủ.

Song các tin ấy cũng chưa lấy gì làm đích xác.

Báo *Gazette de Berlin* có nói: Trong một trăm chân nghị viên đảng cấp tiến quốc-dân chỉ được độ 8 chân.

Có tin rằng ở Berlin đảng Cộng-sản và đảng Quốc-dân xung đột với nhau. Một người chết, nhiều người bị thương. Số người đi bầu ở Berlin được 80 %, còn ở các tỉnh được 60 %.

Cứ như tin tức về mấy xứ thì trong một ngàn phiếu, mỗi đảng được như sau này:

Quốc-dân 101; thủ-dân 170; quốc-dân cấp tiến 100; dân-chủ 83; Xã-hội 365; cộng-sản 86; trung-ương 95.

Ở Berlin, đảng thủ-dân mạnh hơn cả.

Bordeaux, ngày 7 Mai 1924

Xe dạo bay

Kỹ-sư Pháp tên là Gemichen bay ở quận Douba bằng xe đạo bay được hơn một kilomètre, mất bảy phút đồng hồ. Lần này là lần đầu có người bay dài được như thế.

Cadix, ngày 5 Mai 1924

Việc ở Trung Mỹ

Tin San-Salvador. Đại tướng Vincenti Tosto nhân chức lâm thời Giám-quốc nước Honduras, đã lập lễ phát thệ. Có tin rằng đại-tướng đã triệu tập nghị viện để cử người ứng-cử chức Giám-quốc. Các đại biểu của các chánh-đảng đương giảng hòa với nhau trên thuần-dương-hạm Milwaukee của Hoa-kỳ. Linh-thủy Hoa-kỳ đã bỏ Tegucigalpa trở về đóng ở tuần-dương hạm ấy.

VẦN UYÊN

Vườn xuân

Một vườn cây cỏ trải thu qua,
Qua ngắm vườn xuân cảnh muốn già.
Hồng đỏ mơ đen vun gốc lại,
Sâm lam, hoa-lý ông cho ra.
Địa-cầu nay đã bành-trướng,
Thế-giới sau càng được lấy hoa.
Uổm hỏi chúa xuân bao lại tá ?
Hỏi thăm hoa có biết chăng a ?

Thương xuân

Tai nghe cuốc đã gọi hè,
Đau lòng cái quốc thương về xuân quang!
Mỹ giới phong vật cỏ hoa,
Thương xuân ai biết lòng ta ngại ngùi!
Hai phương góc bể chân trời,
Thương xuân ai biết lòng người biệt ly.
Nhận từ xuân bước chân đi,
Tiễn xuân còn mỗi sầu kia trường-[đình.
Chúa xuân bao lại xuân-thành ?
Nước non xem vẫn ra tình thêm xuân.
Quái-lang, Ng-mạnh-Hoạt.

Mía con muỗi đói

(Từ khúc)

Chém cha cái giống đa tình.
Cỗ theo về mãi được mình mới tha.
Mày với ta mày với ta
Mới đêm hôm qua. . . .
Nay lại thế a ???
Hễ còn gió thổi kia ra,
Quen mui thế mãi biết ta có ngày. . . .

Cha ru con

Đời cha, chưa biết bữa nay,
Con ơi, con phải lo ngày bữa mai.
Ngày xuân chớ tưởng còn dài,
Xuân kia ở mãi với người được ru?
Con ơi chớ có mơ hồ,
Một lần xuân đến làm cho bận lòng.
Làm cho đầu bạc, răng long,
Mắt lòa, chân chậm, lưng còng, tràn [nhăn;
Làm cho bao tấn tinh thần
Hỏi ơi xuân mấy mươi lần mà chi.
Một năm xuân chỉ một thì,
Rày lần mai lữa xuân đi đường nào.
Rồi ra như giấc chiêm bao.

Lương-vũ-Đồng

Tự do diễn đàn

Tiếng « Agent technique » dịch thế nào là phải ?

Tôi xem mấy kỳ báo vừa rồi tiếng *agent technique* nhiều ông dịch là: chuyên tá, chuyên môn tá vụ, thương tá, hiệp tá trị sự, thanh lý, tham sự, tham vụ tá cũng đều ý kiến muốn đổi chữ cán sự, một tiếng khác cho tao nhã và cho có giá trị.

Nhưng chưa ông nào công luận quyết hẳn được, vậy tôi xin bàn lại và định quyết một thể, ngõ hầu các ông có vừa ý, rồi sẽ trình chánh-phủ thi hành.

Chữ *chuyên tá* tuy có ý nói về chuyên môn, nhưng nghĩa vẫn tắt quá hỏ để mọi người hiểu được cái ý kiến của tác giả, và lời cũng chưa được tao nhã hơn chữ cán sự là mấy. Và trong làng ta thường có chức *chuyên biệp* (người để coi, biên tiền bạc lễ vật trong khi có tế lễ, hội hè g); nếu gọi ông *agent technique* là ông chuyên thì hóa ra ông chuyên tá với người chuyên biện lẫn với nhau ru.

Chữ hiệp-tá, thương-tá, tham-lý, tham-vụ, tham sự đều cũng một ý cả, nhưng tôi công nhận chữ tham-vụ thì có lẽ phải hơn, vì:

1. Khác được tiếng tham-tá mà dự cho ngạch coi mía.

2. Được khỏi dồi thói thường người ta đã quen gọi ông *agent technique* là ông tham.

3. Cũng có chỉ nghĩa về tiếng *agent technique* nữa, tuy không được xác đáng lắm, song nghề dịch cốt cho người ta hiểu là được, hỏ để mấy tiếng cho hoàn toàn.

4. Tiếng tham-vụ xưa nay trong hàng quan-lại, trong chốn hương-thôn tiện việc quan mà cái giá-trị cũng một người ở cao đẳng xuất thân cũng chẳng xứng đáng lắm ru.

Còn như nói dịch cho đủ nghĩa, thì không khi nào dùng hai chữ mà đủ được; thế nào cũng phải để chữ chuyên môn vào; chớ như lấy một chữ *chuyên* không thì không được tao nhã mà cũng không đủ nghĩa nữa.

Nguyễn-Hồ,
Agent technique.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Phá biệt hai mùi xanh và lục

Hai mùi « xanh » và « lục » có khác nhau sự lắm. Ngoài Bắc-kỳ này ai nói đến tiếng « xanh » đị h ra chữ tây là « vert » mà « bleu » là mùi da giới hoặc mùi « lơ »; còn trong Trung-kỳ, cứ lời M. Tôn-thất Quán thì tiếng « vert » là « lục » mà « bleu » là kỳ Bắc và Trung lại khác nghĩa nhau quá vậy, thật là hai cho tiếng Việt-Nam ta lắm lắm, và khó việc điều-tra làm tự-điển Việt-Nam. Song phải lấy cho đúng hai mùi « xanh » và « lục » tất tra xét nhiều mới phân biệt rõ ràng. Tôi không ngại sự chê bai, còn có tra xét được tí tí giải lên đây để chư độc giả nhàn lãm.

Sách có chữ *Thanh thiên lục thảng* nghĩa là giới xanh nước biếc. Tôi xin giải làm hai đoạn:

1-) *Thanh thiên.* Hai chữ thanh-thiên là giới « xanh » tức là xanh da giới; chữ tây là « bleu » ta đọc lái là « lơ » Mùi « lơ » là mùi « bòn lợ » mà ta pha ra để hỏ quần áo trắng, so với mùi « xanh da giới » lúc trưa hôm nào rằng to thấy cũng là một mùi; thế thì thanh-thiên là mùi « da giới » hoặc mùi « thiên-thanh » hoặc mùi « lơ » mà chữ tây là « bleu ». — Vậy tiếng « bleu » nghĩa là « xanh » hay là « lơ », thì tiếng « lơ » cũng không phải là tiếng « dư dụng » như lời M. Tôn-thất Quán đã trách lầm mà là một tiếng thêm vào « Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam ».

2-) *Lục thảy.* — Hai chữ « lục thảy » là nước « biếc » thường gọi là « xanh biếc » mà chữ tây là « vert ». Các cụ tiền-bối ta xưa làm thơ, hễ dùng đến mùi nước thì cho mùi nước là « lục » vì nước ở các hồ, ao, hoặc giếng có cây cỏ hay rêu mọc chung quanh hay ở trong, cho nên vì mùi cây cỏ mà nước chịu mùi « lục ». Và tiếng « vert » là mùi pha ở mùi « bleu » với mùi « jaune » mà ra, để chỉ mùi cây cỏ. Thế thì « vert » chữ Tàu là « lục » mà ta là « biếc », Tiếng « lục » cũng không phải là một tiếng không dùng đến: như ta thấy nói luôn « phẩm lục » nhuộm mùi quan « lục », cứ như ý tôi thiết tưởng tiếng « lục » cũng nên cho vào trong tự-điển Việt Nam.

Tôi xét được bao nhiêu xin bàn bấy nhiêu; còn mong chư-độc-giả xét hơn nữa, đăng lên báo chương cho công chúng xem. Mong mỗi thay!

Quan nhân, Ng-huy-Mỹ-Lâm.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 32 độ
15 giờ 35 độ

Lịch ngày mai
Dương-lịch
Thứ năm, 8 Mai 1924
S. Désiré
Âm-lịch
Mồng 5 tháng tư, năm Giáp-tí
Ngày Đinh hợi
Hành Thổ, Sao Tỉnh, Trực Phá
KY : Giá-thú
NGHI : Phá-ốc, Hoại-viên
NGUYỆT-KY

Giá bạc. — Kể từ ngày 7 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **8 f.05.**

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 7 Mai 1924* 3·/. 54,15. - 3·/· Thứ hoàn vốn dần 65,75. — 4·/. 1917 57 70. 4./· 1918 55. 5·/. 1915-1916 69.15 — 5·/. 1920 84.75. — 6·/. 1920 86

Tin tàu. Tàu *Amiral de Kersaint* khởi hành ở Tourane ngày hôm nay 7 Mai 1924, hồi 1 giờ sáng, Tàu tới Hải-phòng ngày 8 Mai 1924, hồi 8 giờ sáng.

Tàu *Amboise* ở Pháp sang tới Saigon ngày 6 Mai, vào khoảng từ 17 giờ đến 18 giờ.

Tàu *Orénoque* khởi hành ở Saigon đi Trung-kỳ ngày 7 Mai hồi 16.

Hội kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc. — Trong số báo ngày 3 Mai trước, bản-báo có đăng rằng tối thứ bảy này, tại trước nhà hát Tây, có cuộc chớp bóng, nay lại được tin rằng hội đồng tổ-chức các cuộc hội ngày kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc định bãi cuộc chớp bóng ấy đi, để đến ngày hội Đình-chiến 10 novembre mới mở. Vậy xin nói trước để độc-giả nhớ.

Máy bay của Trung-úy Pelletier d'Oisy. — Trung-úy đã tới Calcutta chiều hôm kia, phải đỗ tại đó chữa máy chừng 24 giờ, hôm nay thì đi Skiale, chừng đến chiều mai thứ năm thì tới Bang kok ; ở lại đó một ngày cho các phi-tướng Xiêm-la nghênh-tiếp, rồi thứ bảy mới tới Bạch-mai.

Một cuộc diễn-thuyết về Tây-sơn. — Xin nhắc lại rằng đến tối **thứ năm, mùng 8 tháng** 5 tây này, hồi **8 giờ tối, ông** Trần-trọng-Kim sẽ **diễn-thuyết** về « Tây-Sơn ».

Ngạch cai trị. — Như lời bản báo **đã nói trước,** nay đã có nghị-định quan Toàn-quyền thuyên chuyển các quan cai-trị đầu tỉnh có tên sau **này :**

M. Herbinet quan cai trị hạng ba công-sứ Phú-thọ, theo như đơn xin nay được đổi đi Tuyên-quang thay quan cai-trị hạng nhì Blandin về nghỉ.

M **Louis** Rene quan cai-trị hạng ba chánh tòa nhì phủ Thống-sứ nay đổi đi công-sứ Phú-thọ thay M Herbinet.

Từ chức. — M. Trương-đình-Tri, y-khoa bác-sĩ thầy thuốc thi-sai hạng nhì ngạch y-tế Đông-dương tại Hưng-yên nay xin từ chức.

Nghe đâu ông Tri từ chức là để sang Pháp thi nốt lấy bằng y-khoa bác-sĩ của Nhà-nước, nguyên ông đã có bằng y-khoa bác-sĩ tại đại-học-đường Mont pellier rồi.

Hội-đồng Tư-mật Nam-kỳ. — M. Trần-trinh-Trạch là điền-chủ và nguyên hội-viên Hội đồng quản-hạt Nam-kỳ được cử làm hội-viên dự-khuyết tại Hội-đồng Tư-mật (Conseil-privé) thay M. Ng-văn-Nguyên tạ thế.

Vụ hát Tây cuối năm nay ra làm sao ? — M. Dupuis là chủ phường hát Tây trong vụ mới rồi, khi về Pháp nghe đâu có viết thư trình quan Thống-sứ Bắc-kỳ xin đổi lại mấy khoản trong hợp-đồng về việc trưng vụ hát cuối năm nay và đầu sang năm tây.

M Dupuis, sang vụ sau này đã được thêm 4.000 đồng trợ cấp nữa để mộ lấy một phường hát giỏi hơn và phường nhạc đông hơn, vậy mà nay lại xin rằng chỉ trả tiền lương cho các bạn hát từ ngày bắt đầu hát buổi thứ nhất đến ngày buổi hát cuối cùng mà thôi, chứ không trả từ ngày ở tàu lên bến đến ngày ở bến xuống tàu như đã nói ở trong tờ hợp-đồng. Nghe đâu vì chính-phủ Bắc-kỳ không chịu mà M. Dupuis đã xin thôi. Theo như báo *France-Indochine* thì có lẽ vì thành-phố Saigon trợ cấp cho tám vạn đồng mà M Dupuis đối với hai thành-phố Haiphong và Hanoi mới sinh lòng bình ... như thế.

Chính-phủ đã điện sang Kinh-tế-cục Paris để tìm cho hai thành-phố một phường khác. Vậy chưa biết vụ hát cuối năm nay ra làm sao.

Các kỳ thi Tây. — **Hội-đồng sát-hạch các kỳ thi Tây có những viên chức sau này :**

Bằng Cao-đẳng tiểu-học Tây (B. E. P. S.)

Chánh Hội-đồng M. Mus, đốc-học trường Cao-đẳng Sư phạm ; Hội-viên : MM. Brachet, Dioque nữ giáo-sư ; Pujarniscle, Le Breton, De Rozario, giáo-sư ; Melle Laurent nữ giáo-sư ; MM. Magalon, Bourguigoon, Imbert, Hiéroltz giáo-sư.

Bằng tiểu-học (B. E.)

Chánh Hội-đồng M Mathieu Thanh tra Học-chính, Mme Dioque nữ giáo-sư, MM. Thomas, Freydier, de Fautereau-Vassel, giáo-sư, Melles Gleizes, Lataste Dupuy, Landolfini, Mathon, Mme Maumus nữ giáo-sư, MM. Collin Imbert, Magalon, Douguet, giáo-sư Mme d'Argence nữ giáo-sư, MM. Leloup, Pache, Laot giáo-sư, Mme Mercier nữ giáo-sư.

Tòa Thượng-thẩm. — Độ năm trước báo *Khai-hóa* có đăng việc một người hộ-phố ở Nam-định xách nhiều những học-trò đến xin giấy khai-sinh đi thi, nên các hộ-phố Nam-định đem việc ấy kiện báo *Khai-hóa* tại tòa án đã ngót hai năm nay, đến phiên tòa Thượng-thẩm vừa rồi mới xử xong. Tòa xử cho báo *Khai-hóa* được vô can và đặt bên nguyên nghĩa là các hộ-phố Nam-định phải chịu cả các thứ tiền phí-tổn.

Việc cày máy. — Quan Lê-trung-Ngọc, Tổng-đốc tại tòa Thượng-thẩm, nay cử vào chân hội-đồng khảo sát việc cày máy theo như nghị-định ngày 30 mars 1921, thay quan Tổng-đốc Thân-trọng-Huề bổ về Trung-kỳ.

Thuyên - chuyển trong ngạch quan-lại. — M. Lương-ngọc-Thu, án-sát hạng nhì tại Thái-nguyên nay đổi đi Bắc-ninh, M. Ng-đình-Tuân, án-sát hạng nhì tại Bắc-ninh lại đổi đi Thái-nguyên.

M. Nguyễn-khắc-Khoan, giáo-thụ hạng ba, trợ-tá huyện Hải-an (Hải-phòng) nay đổi đi tòng sự tại dinh quan tuần phủ Phúc-yên.

Ngạch tòa-sứ. — M. Vũ-đình-Bật, thư-ký thượng hạng hạng nhì, nay hết hạn nghỉ đổi đi Phú-thọ, thay M. Bùi-văn-Thép, tham tá hạng ba mới đổi đi nơi khác.

Ngạch Học-chính. — M. Nguyễn-quang-Huy có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo tập-sự.

MM. Lê-khắc-Tiêu, Lê-đại-Duyệt, có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo phụ tá lương mỗi tháng 15 đồng.

M. Phạm-đức-Khôi, trợ-giáo phụ-tá tại Mong-tra g-Ha (Kiến-an), nay bị bãi chức, vì đã phạm lỗi nặng trong nghề dạy học.

Cô Lê-thị-Chung, giáo-học hạng tám tại trường nữ-học phố Hàm-long được nghỉ 23 ngày vì sức yếu.

Cuộc đua ngựa. Đến ngày chủ nhật 11 mai 1924, sẽ có cuộc đua ngựa là lần thứ 10 trong mùa này. Chương-trình như sau này :

Giải Nhà-quê chạy 1.200 m.
Giải Presto II chạy 1.800 m.

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa
—	
Tạ-duy-Tư	Sidi
Ng-h.-Hợi	Sans-souci
Cửa cấm	Pyrrhus
D. K. Long	Promodo
Blanche	Défi
G. F.	Diablotin
—	Etoile

Giải Turenne chạy 2.400

Métropole	Surprise
Blanche	L'Yser
—	Brûleur
—	Brise cœur
Casabianca	Étincelle
	Victoire II

Giải Condé chạy 2.500 m.

Roché	Béguin
Blanche	Dictateur
—	Chatouille
Ng-huy-Hợi	Rigadin
Cửa cấm	Coco

Giải Romes chạy 1.400 m.

Lê-Đ.-Tiên	Long-mã
Roché	Espoir
G. F.	Diablotin
—	Etoile
Tạ-duy-Tư	Sidi
D. K. Long	Sept-pagodes
Blanche	Long-câu
Tango	Cyrano
Ng-huy-Hợi	Dominateur

Ngạch khán-hộ. — Cô Phạm-xuân-Nga, khán-hộ tạm thời ở Ninh-bình đã thi đỗ ngày 24 janvier 1924 nay được bổ khán-hộ tập sự tại nhà thương Hanoi.

Lòng hảo-tâm của các đồng-bào Lục-tỉnh đối với hội Khai-trí. — Hội Khai-trí tiến-đức sáng lập ra đã bốn năm nay là một hội chung của cả quốc-dân cùng liên-lạc mối cảm-tình, cùng khoáng-trương sự công-ích, để cùng dìu dắt quốc-dân lên con đường tiến-hóa. Nhà hội-quán hội Khai-trí lập ở Hà-thành đó là một nơi trung-tâm-điểm, là một nhà công-quán chung cả toàn-thể quốc-dân Nam-Việt ta, không những riêng một xứ Bắc-kỳ, chính là một nhà Hội-quán chung cả người trong Nam ngoài Bắc cùng lui tới, cùng chuyện trò trong khi giao-tế cùng nhau. Không kỳ người Trung-kỳ, người Nam-kỳ, những khi ra đấu-xảo, ra Hội-chợ, hay đi ra du-lịch lãm-thắng ở xứ Bắc-kỳ này, nhà Hội-quán đều đặt tiệc trà hoan-nghênh một cách rất long-trọng vui vẻ, để tỏ lòng thân-ái kẻ Nam người Bắc là một dân-tộc Lạc Hồng càng ngày càng thêm bền chặt cái nghĩa đoàn-thể liên lạc cùng nhau. Trên lại được chánh-phủ bảo hộ có lòng giúp đỡ dìu dắt cho. Thực là một hội lớn nhất gồm có đủ cả các hạng người sĩ, nông, công, thương trong một nước, để cùng mở mang các việc công-ích, công-lợi, nào là mở vườn Ấu-trĩ để giữ về đường vệ sinh cho con trẻ, mở hội Đấu xảo để khuyến-khích về đường mỹ-nghệ cho quốc-dân v. v. Đó đều là những công cuộc lớn lao, không phải một người mà làm nổi công việc được, một ngày mà làm tới mục đích được, còn phải sắp đặt mở mang về sau này còn nhiều. Ấy cái sự nghiệp hội Khai trí định khoáng-trương to tát là nhường nào, quốc-dân ta ai là chẳng biết, ai là chẳng sẵn lòng hoan-nghênh tán trợ cho hội để làm cho trọn được mọi việc.

Mới rồi quan chánh hội-trưởng Hoàng-trọng-Phu có vào chơi thăm trong Nam-kỳ, có tiếp các bậc quan thương hào-phú trong Lục-châu ai nấy đều tán-thành cái chủ-nghĩa hội Khai-trí, có lạc quyên cho hội 3.720 đồng và Ấu trĩ-viên 300 đồng. nhân kỳ đại-hội-đồng ngày 4 mai 1924 mới rồi, quan Hội-trưởng có tỏ bày cho đại-hội-đồng biết, đại-hội-đồng đều đồng-thanh cảm ơn các quí ông quí-bà có lòng nhiệt-thành tán-trợ vào việc công-ích. Số các phương-danh quyên tiền bao nhiêu liệt kê như sau này :

Tán trợ Hội viên

MM.

1. Đinh-văn-Host, Entrepreneur, 124, rue Legrand de la Liraye, originaire du village de Cao-bộ, canton de Đông-dương, huyện de Thanh-oai, province de Hà-đông — 200 $
2. Võ-hòa-Thanh, tri-huyện Honoraire à Biên-hòa. — 300
3. Huỳnh-đình-Khiêm, tri-huyện honoraire, village de Đông-sơn, Gò-công. — 500
4. Quách-v-Đầu, tri-huyện honoraire, village de Đông-sơn, Gò-công. — 500
5. Ng-trung-Vinh, 240, Quai Belgique, Saigon. — 100
6. Trần-văn-Vi, tri-huyện honoraire, Châu-đốc. — 200
7. Ng-v-Hội, tri-huyện honoraire, 46 rue d'Espagne Saigon — 300
8. Trần-v-Sơn, tri-phủ, délégué du chef lieu de Chợ-lớn — 100
9. Ng-ngọc-Thơ, tri-huyện honoraire, 289, rue Paul Blanchy Saigon. — 200
10. Ng-chiêu-Thống, industriel, rue Palikao Chợ-lớn. — 500
11. Lê-văn-Châu, propriétaire Muriam, 85 rue Verdun. — 100
12. Nguyễn-văn-Của, tri-huyện honoraire, imprimerie de l'Union, rue Catinat Saigon (cotisation supplémentaire). — 500
13. Hà-thế-Đại, chef du canton Vũng-liêm. — 100
14. Madame Lâm-thị-Thanh, propriétaire Vũng-liêm. — 100

Chủ-trì Hội-viên

15. Đỗ-như-Liêm, commerçant à Saigon, originaire du village de Đông-duyễn, canton de Mỹ-xá, huyện de Thanh-liêm, Hà nam. — 200

Quyên cho Ấu-trĩ-viên

16. Madame Trần-thị-Thọ, à Vũng-liêm. — 300

Hợp-cộng — 4.020 $

Phát hỏa. — Đêm hôm qua, hồi 11 giờ, ở làng Thụy-khuê bị cháy cũng khá to, chưa xét ra vì cớ gì. Được tin báo, thì sở Cẩm hàng Đậu và đội lính Tây thứ 9 đều cho vòi rồng lên cứu ngay, cả hai chiếc xe ô-tô tưới đường của thành-phố và sở Lục-lộ cũng lên giúp. Vậy mà cũng cháy mất tám cái nhà gạch.

Ngạch thừa phái. — Các viên có tên sau này đều mông bổ thừa phái hạng ba :

M. **Nguyễn-văn Hội,** quán làng Vọng-thị, tổng Trung, huyện Hoàn-long (Hà-đông), thưởng hàm tùng bát phẩm văn giai (8-2).

M. Tô-Tuân, nhà số 23 phố hàng Trống Hà-nội, thưởng hàm tùng bát phẩm văn giai (8-2);

M. Ngô-văn-Hiệp, quán làng Giang-cao, tổng Đa-tốn, huyện Gia-lâm. (Bắc-ninh) thưởng hàm chánh cửu phẩm văn-giai (9-1).

M. Hoàng-Nhu, nhà số 74 phố hàng Bồ, Hà nội, thưởng hàm chánh cửu phẩm văn giai (9-1).

M. Trần-văn-Tửu, quán làng Da-hội, tổng Yên-thượng, phủ Từ-sơn (Bắc-ninh), thưởng hàm chánh cửu văn giai (9-1)

M. Nguyễn-văn Hoan, quán làng Liên-tỉnh, tổng ấy, huyện Nam-trực (Nam-định), mông bổ thừa phái hạng năm, thưởng hàm tùng cửu phẩm văn gia (9-2) và bổ đi Yên-bái.

M. Ngô-ngọc-Thụ, cựu cai bình, đi Pháp về, hàm tùng bát phẩm đội-trưởng (8-2), quán làng Co-tung, tổng Vĩnh-châu, huyện Hạ Hòa (Phú-thọ), được bổ thừa-phái hạng năm và bổ đi Hòa-bình.

Ai tín. Bản-quán được tin rằng bà cụ Bá Vũ-thị-Tiền là thân-mẫu ông Lương-xuân-Nhân, buôn bán tại phố hàng Muối, số nhà 28, Hanoi, mới tạ thế tại qui-xá ngày hôm nay.

Đến ngày mai, 8 Mai, hồi 6 giờ sáng sẽ làm lễ cất đám, an táng tại địa-phận làng Quỳnh lôi.

Vậy có lời kính viếng cụ và chia buồn cùng qui-quyến.

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi lấy làm buồn rầu mà cáo-phó để các ông, các bà và thân bằng cố-hữu biết rằng :

Bà bá VŨ-THỊ-TIỀN
Hưởng thọ 65

mới tạ thế ngày mồng bốn tháng tư ta (7 Mai 1924) tại số nhà 28, phố hàng Muối, Hanoi.

Đến ngày thứ năm mồng 5 ta (8 Mai 1924), hồi 6 giờ sáng sẽ cất đám an-táng về làng Quỳnh-lôi.

Con giai :	Lương-xuân-Nhân
	Lương-xuân-Văn
	Lương-xuân-Đẩu
Con dâu :	Bùi-thị-Bảo
	Vũ-thị-Đức
	Vũ-thị-Bốn
	Bùi-thị-Lư
Con gái :	Lương-thị-My
Con rể :	Trương-văn-Bản
Cháu nội :	Lương-xuân-Huệ
	Chúc, Mai
	Lương-thị-Phụng
	Nghĩa, Nhã, Tấn,
	Tần, Thuần
Cháu dâu :	Hoàng-thị-Thư
Cháu ngoại :	Trương-văn-Giáp
	Trương-thị-Ất,
	Tẻo, Ngọ

Đồng cáo phó

Lời đăng báo này thay giấy cáo-phó

Cải hàm. — M. Lê-đình-Thu, người được thưởng hàm tùng bát-đội trưởng (8. 2) từ ngày 27 tháng 7 năm Đồng-khánh thứ hai, nay được cải hàm chánh cửu phẩm văn-giai (9.1).

Cách chức. — M. Cao-văn-Liên, chánh-tổng An-trạch, phủ Lý-nhân (Hà-nam), vì phạm tội bỏ thuốc phiện vào nhà một người ở làng Kinh khê, tổng An-trạch, nên bị cách chức và thu bằng triệu hồi.

Đổi tên. — M. Lê-tây-Viên, quán làng Phú-châu, tổng ấy, huyện Phúc-thọ (Sơn-tây) được phép đổi tên là Hoàng-tây-Viên.

Mất trộm giấy bạc. — M. Alboin giáo-học trường Albert Sarraut trọ tại Hôtel Métropole buồng số 206 có trình sở Cẩm rằng kẻ trộm lấy mất 539 đồng bạc giấy.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 7 đến ngày thứ bảy 10 Mai 1924.

Các phim rất thuật của Pháp

TÍCH MILITONA

Bi-kịch chia làm năm đoạn

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương trình từ thứ sáu 9 đến ngày thứ năm 15 Mai 1924.

Các phim rất đẹp của Pháp

TÍCH L'ILE SANS AMOUR

Một tích văn-chương có bốn phần

Nay mai sẽ chiếu tích

L'AFFAIRE DU COURRIER DE LYON

Rất hay rất lạ

Xe đụng nhau. — Sáng hôm qua hồi 9 giờ 30, ở ngã tư hàng Buồm sang hàng Ngang có một cái xe cút-kít của Khách tải đồ với một cái xe sắt của công ty Ng-huy-Hợi đụng phải nhau. May không việc gì đến người, chỉ hư hỏng xe mà thôi.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói.	0 p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói.	0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) học vào hộp ... kín, mỗi hộp hai mươi điếu	0 . 20

3697

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cuộc mở số hội Quân-công bội-tinh. Trong các số được trúng giải về cuộc số số hội Quân-công bội-tinh đăng ở số báo ngày 2 Mai vừa rồi, nay xét ra có hai số sau này lầm, vậy cải-chính lại cho đúng :

Một vé được trúng 20 đồng là vé số 15 591 chứ không phải vé số 15.501.

Một vé được trúng 10 đồng là vé số 08 824 chứ không phải vé số 00 824

Các tuần dương hạm ngoại quốc tại bến Haiphong. — Trước ngày tuần-dương hạm của Nhật là tàu *Oi* tới Hà phòng thì nay mai lại có một chiếc tuần dương hạm nữa của Hoa-kỳ ghé Haiphong là tàu đi kèm đội thủy phi-cơ Hoa-kỳ bay vòng quanh địa-cầu.

Tự tận. — Một người lính khố-xanh ở Quảng-yên tên là Vũ-v-Thạc nhảy xuống Lạch-tray để tự-tử, may có người biết vớt lên chữa ngay được. Người lính ấy nói rằng buồn vì gia-đình, con mới chết, vợ lại bỏ đi, cho nên muốn tự tử cho xong nợ.

Mấy cái trộm ở nhà khách-sạn Hôtel de l'Europe. — Đêm mồng 2 rạng ngày 3 Mai, kẻ trộm leo tường vào một phòng nhà khách-sạn Hôtel de l'Europe và lấy ở trong phòng số 50 mất 280 đồng và 17 *francs* của một người Tây đến trọ và ở phòng số 43 mất 25 đồng của ông quản tàu *Limchow*

Đêm 29 tháng trước, ở buồng số 31 nhà khách-sạn ấy cũng có một người Tây bị mất trộm 122 đồng và một cái đồng-hồ vàng giá đáng 800 *francs*

BẮC-NINH

Khánh-thành việc cất mộ chúng sinh. — Thập phương quyên trợ, phương danh xin kê liệt như sau này :

Ông cai năm Bính 6 p ; Quảng-hiên, Lê hanh-Thiệp 5 p ; Đặng-đình-Giảng 7 p ; Vĩnh-long, Ng-bá-Thông 4 p ; Trần-viết-Soạn, phố hàng Vôi Hanoi 10 p ; hàng gạo ông cả Đan 10 p ; chủ rạp hát Bắc-ninh Ng-Hiền và Ng-Vượng 15 p ; hiệu Hưng-ký Cửa đông 5 p ; bà Đông-thuận Cửa Nam 5 p ; bà đồ hiệu Thành-xương hàng sắt 5 p ; hiệu Lợi-ký hàng Mã-mây 5 p ; Đặng-đình-Vinh, phố Trung-hiền 5 p ; Ng-thế-Cẩm, phố Ninh-xá 3 p ; Ng-đăng-Cơ 2 p ; cửu phẩm Ng-văn-Sau 1 p ; ông cửu Đẩu 1 p ; thừa-phái Thuận-thành Ng-đạt-Đại 1 p ; lục sự Tiên-du Đặng-đình-Cầu 1 p ; thừa phái Vũ-v-Anh 1 p ; Phi-công-Xuân 1 p ; Đặng-đình-Tuệ 2 p ; lục-sự Từ sơn Ng-huy-Viễn 1 p ; thừa-phái Ng-trọng-Hàm 1 p ; lục sự Yên-phong Ng-xuân-Trạch 1 p ; thừa-phái Ng-tỉnh-Lý 1 p ; tá-dịch Đoàn-v-Chử 0 p 50 ; lục-sự Quế-dương Ng-đức Nhượng 1 p ; thừa-phái Ng-chí-Duật 1 p ; Đặng-đình-Tế Ninh-xá 2 p ; bà ký Bài 1 p ; bà đồ Tỉnh 1 p ; bà Lý Cường 1 p ; Ng-v-Tiến 1 p ; Ng-toàn-Hiệu 2 p ; Thụy-trường-Hiệu 1 p ; Ng-văn-Chanh 1 p ; bà thông Xuân 1 p ; Lê-như-Diệm 1 p ; Ngô-thế-Chẩn 1 p ; Ng-v-Tăng 1 p ; bà lang Sáu 1 p ; bà Lãnh Nho 6 p ; Đỗ-văn-Ngữ 1 p ; bà quản Xuân 2 p ; bà cả Vị 1 p ; bà phán Ký 2 p ; bà hai Chân 1 p ; bà quản Chuyên 4 p,60 ; Phúc-thành hiệu 2 p ; bà chưởng Lương 6 p ; Ng-hữu-Khoát hàng phèn 5 p ; Ng-văn-Chuyển, phó tổng Nội-duệ 1 p.10 ; bà hai Đối 1 p ; Ng-thị-Hòa 1 p ; Ng-v-Thân 0 p.30 ; Ng-thị-Hai Nhân tức Chuốt 2 p ; ông lý Cầu 0 p.50 ; bà tư 0 p 20 ; lý-trưởng Đại-thưởng Khương-v-Châu 1 p ; bà thông con Đáp-cầu 1 p ; cô Tị 1 p ; Tân-thành-Lợi 1 p ; Ng-thị-Hai 0 p.50 ; bác lái Dao 1 p ; cô cai Thủy 1 p ; phó lý Đào-văn-Yết 1 p ; bà Ký mục 1 p ; Ng-v-Năm Hoạch 0 p.50 ; bà cả Phác 1 p ; Đỗ-hữu-Tuân 0 p.50 ; bà thứ 1 p ; lý-trưởng Đại-sơn Ng-xuân-Đồng 0 p 30 ; lý phó trưởng Hồi-bão 0 p 40 ; Tiên-an Đỗ-thị-Đễ 2 p ; bà Thông Chà 1 p ; Ng-đình-Nghiên 1 p ; Ng-v-Hai 0 p.50 ; Ng-ngọc-Hòe 0 p 30 ; bà Tư 3 p.50 ; Đà-v-Mận 1 p ; Vũ-đình-Sao 1 p ; Ng-v-Quyên 0 p.20 ; bà năm Cẩn 1 p ; chánh tổng Phong-xá Ng-v-Thọ 1 p ; Đặng-v-Hỷ 1 p ; Ng-đức-Lợi Thị-cầu 2 p ; bà hai Tuấn 2 p ; Ngọc-thanh hiệu 1 p ; Hoàng-đình-Bích 0 p.30 . bà chưởng Doãn 2 p ; phó lệ Bộc 0 p 30 ; bác cai Chung Pha-đầu-Đồng 9 p ; bà bảy Giá 3 p ; anh Quí 1 p ; chánh tổng Châm-khê Ngô-bá-Khôi 2 p ; Ng-trọng-Giản 1 p ; Ng-v-Toàn 1 p ; Ng-thị-Sa 1 p ; bà thông Nhì Võ-Giàng 2 p ; cô đội Não 1 p ; bà chánh 1 p ; ông lái Do 0 p.50 ; Tửu, Ty, Nghiêm, Chinh 0 p 50 ; lý-trưởng Đại-tráng và phu Đầu-đồng 5 p ; Ng-thị-Hòa 0 p.40 ; bà hai Tị 2 p ; Ng-thị-Nhẫn 1 p ; Ng-thị-Đường 1 p ; Đồng dân làng Đại-tráng 3 p ; bà hai Tốn 1 p ; ông Nhiêu con 0 p.50.

(Còn nữa)

Hội-đồng tổ-chức lại cáo

VIỆT-TRÌ

Cái nạn xe lửa — Chuyến xe-lửa chở hàng ở Gia-lâm lên đến Việt-trì gần 7 giờ tối mồng năm có người phu ga Việt-trì tên là Lê-văn-Xưởng, 42 tuổi quán tại làng Hạ-giáp, huyện Hạc-trì, tỉnh Phú-thọ, ra cắt toa nọ nối toa kia, không rõ làm sao, bị bánh xe toa đè phải đứt đùi, cạnh háng bên phải. Khiêng vào nhà thương được một lúc anh ta đòi uống nước xong là chết.

Người chết này vào làm thay em ruột tên là Đôn làm phu kíp ở la-ga Phù-đức bị chết kẹp xe lửa ngày mồng 2 tháng chín năm 1921 mà bản báo trước đã thuật đăng rồi. Tội nghiệp bố mẹ đã già lắm, có hai con giai làm sở xe lửa đều chết kẹp cả. Tên Xưởng bỏ lại hai vợ và ba đứa con thơ. Dù điều luật cứu giúp những người bị rủi ro trong khi làm việc không thi hành ở bên này nữa, thì thiết tưởng Công-ty hỏa-xa cũng nên lấy cái nghĩa nhân-đạo mà đền cho người nhà ít nhiều mới phải, nhất là cả hai anh em người ta cùng chết vì một nghiệp.

Ta lại rất nên khen cái công ông Sếp Chí chẳng sợ máu mê bẩn thỉu, đã lăn vào lôi tên Xưởng ở gầm xe ra.

BẠCH-HẠC

Bắt được trộm — Dân sự ở Việt-trì và Bạch-hạc rất lấy làm khen quan Bang-tá Bạch-hạc đã cho dò xét bắt được một thằng ăn trộm ở làng Đại-định huyện Bạch-hạc và nhiều đồ tang vật lấy trộm của những người ở Việt-trì. Lúc đến vây bắt kẻ trộm và đồ đạc ở làng Đại-định, thấy có cả ông chánh hương-hội làng ấy cũng đến bắt giúp, thế mà cách vài hôm sau, không rõ đứa nào thù hằn ông ta mà đi báo là nhà ông ta có chứa đồ ăn trộm. Sở cẩm Bạch-hạc và Việt-trì có dẫn khám, nhưng xem ra nhà ông ấy không có gì là của ăn trộm cả, mà sở cẩm xét ra đã biết là việc thù hằn rồi.

C.

ĐỒNG-VĂN

Tại lười biếng hay vì lẽ gì ? — Bản báo tiếp được bài sau này : Nguyên hôm 24 avril mới rồi, tôi ở Hưng-yên, lên gare Đồng-văn để đáp chuyến xe lửa 10 giờ 58 về Hanoi, rồi sang xe lửa chuyến 1 giờ về Bắc. Trước khi lên xe tôi, đưa tiền lấy vé suốt từ gare Đồng-văn về Bắc-ninh, nhưng không hiểu làm sao, thầy ký phát vé lại không phát suốt, chỉ phát đến Hanoi thôi, tôi nằn nì nói mãi mà thầy ta nhất định không cho, sau tôi lại phải lấy vé về Hanoi, khi xe tới gare Hanoi tôi sang thẳng chuyến xe về Bắc và tôi phải nói trước với ông *Contrôleur* ở trên xe ấy rằng tôi chưa có vé về Bắc-ninh hiện chỉ có từ gare Đồng-văn về Hanoi thôi, xin ông làm ơn phát cho tôi cái vé khác thì ông ta bằng lòng ngay.

Không biết thầy phát vé ở gare Đồng-văn có trông thấy cái biển gì treo ở trước cửa chỗ thầy bán vé không, hay vì sự lười biếng của thầy mà thầy không muốn bán chăng ?

Ước ao rằng mấy điều trên này sẽ đến tai sở có trách nhiệm xét, nếu vì lẽ gì mà bãi lệ bán vé chạy suốt thì cũng thông báo cho nhân-dân biết.

N. M. lai cảo.

LỤC NAM

Măng-đa của ai ? — Bản-quán tiếp được một cái măng-đa mua ở nhà điện-báo tỉnh Lục-nam, ngày 6 tháng năm tây này, bạc 6 p.30 mà không có thư đề danh-hiệu của ông nào gởi về trả tiền báo bản-quán.

Vậy ngài nào gởi cái măng-đa ấy thì xin kíp viết cái số măng-đa và thư cho bản-quán biết quí-danh để phát hành báo và tiện việc ghi vào sổ-sách.

(Xem trang thứ ba cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
DEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mô-bao, 15 chân-kính
Mặt có kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá. . . . . 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

Vô-tuyến-điện Hongkong

Bản-hiệu vừa tiếp được vô-tuyến-điện Hongkong rằng chè Đầu-xuân hạng cực tốt đã mừng tâm thời đến Hongkong, vậy thời độ 11 thời đến Hanoi.

Xin mời Quí-khách lưu tâm chiếu-cố cho.

Vạn tạ

SINH-THÁI
31, Phố hàng Ngang, 31
HANOI
2107

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MẠI-CHÍNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giữa phố hàng Gai số 83

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VICHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đau vị, đau thận cùng vô số bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối ấy mà phục-thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy hiệu bào chế Montès, NHÀ BA CHUÔNG có buôn thứ muối Sels Vichy có thứ chai lớn, có thứ chai nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun rồi thì có nước Vichy mà dùng, chẳng tốn kém là bao.

Nên đến hiệu bào chế NHÀ BA CHUÔNG mà mua muối Sels Vichy

HẢI-DƯƠNG

Cái nạn ô-tô. — Ngày hôm kia, có ba người Tây ngồi cái xe ô-tô T. 1.115 xuống Haiphong do người *chauffeur* Lương-v-Thụ cầm máy. Chừng 7 giờ đi tới cột kilomètre 16 thì đè phải một người đàn bà đi tạt ngang bên này sang bên kia đường. Người *chauffeur* hết sức hãm lại mà không được. Nghe chừng lỗi tại người đàn bà ấy, lúc tạt ngang không nhìn về đàng sau mà người ngồi xe ô-tô cũng đã báo hiệu mãi rồi. Người đàn bà bị trọng thương liền đề lên ô tô đưa vào nhà thương Bản-yên-nhân, nhưng vì ông thầy thuốc ở đó đi vắng, cho nên lại đưa vào nhà thương Hải-dương, nhưng chưa tới nơi thì đã chết.

NAM ĐỊNH

Lễ khánh-thành trường học Xuân-bảng. — Đến ngày 15 tháng tư ta làng Xuân-bảng làm lễ khánh-thành nhà trường. Nghe đâu ngày hôm ấy lễ làm trọng thể lắm ; có mời quan chánh Công-sứ, quan phó Công-sứ, quan Đốc học quan Lục-lộ, quan Tổng đốc, quan Án-sát, quan phủ Xuân-trường về chứng kiến ngày lễ.

Đá bóng thi lấy giải. — Hội kỷ-niệm bà Thánh Jeanne d'Arc năm nay chương trình thế nào đã đăng rồi, đại khái cũng như mọi năm, song có cuộc đá bóng thi lấy giải là vui hơn cả.

Hai hội 4e Tonkinois (quan binh) và Grand sir (giáo-viên) sẽ tranh đấu với nhau tại khu đất nhà binh sau trại lính khố đỏ. Hôm đó sẽ làm rạp và quan Chưởng binh sẽ cho thưởng nhạc họa nhạc cho thêm long trọng.

Phường xiếc Việt-Nam. — Tối chủ-nhật 4 Mai có mở một cuộc riêng giúp cho Học-giới bảo-trợ hội. M. Tạ-duy-Hiền có giao cho M. Tuấn là đại-biểu hội học-giới một món tiền là 158 $ 00 để đệ lên quan chánh đốc hội.

Tú-sơn lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Lớp học Sư-phạm. — Đạo nghị-định nói về việc đặt một lớp học lý-luận thực nghiệm sư-phạm tại trường Đông ba Huế để dạy các người có bằng Sơ-học ra làm giáo-sư và trợ-giáo ở các hạt Trung-kỳ như sau này :

Khoản thứ nhất. — Nghị-định số 997 về ngày 8 tháng 8 năm 1921 nói về việc đặt lớp học lý-luận thực nghiệm sư-phạm tại trường quốc-học để dạy các người có bằng sơ-học bổ ra làm trợ-giáo ở các hạt Trung-kỳ nghị-định ấy bây giờ đình hoãn.

Khoản thứ hai. — Lớp học sư-phạm ấy bây giờ định đặt vào trường Đông-ba (Gia-hội) để dạy các người có bằng sơ-học bổ ra làm trợ-giáo Trung-kỳ.

Lớp học ấy thuộc về quyền kiểm cố của quan Trung-kỳ sơ-đẳng học-chánh giám-đốc.

Khoản thứ ba. — Các người có bằng sơ-học từ 18 tuổi, nghĩa là kể đến ngày nhập học là ngày 1er tháng 9 tây mà đúng 18 tuổi đến 24 tuổi mà có dự hạch như khoản thứ năm tiếp theo đây thì sẽ được vào học lớp sư phạm ấy. Vào học lớp ấy tha khỏi trả tiền.

Khoản thứ tư. — Chương-trình lớp học ấy y như chương-trình sư-phạm mà quan Đông-pháp Học chánh thủ-hiến đã duyệt y tại ngày 28 tháng giêng năm 1921, thư số 492 — C.

Khoản thứ năm. — Thường năm nghỉ nắng (nghỉ va-căng) rồi thì hạch vào, ngày hạch do quan Khâm-sứ nghị-định.

Các người ứng hạch phải nộp đơn trước ngày hạch ba tuần cho quan Trung kỳ sơ-đẳng Học-chánh giám-đốc và phải đính theo đơn ấy những tự-chỉ sau này :

Giấy khai sinh.

Sao bản bằng sơ học.

Giấy chứng nhận của quan thầy thuốc, trong giấy ấy chứng nhận rằng người ứng hạch vào đó đã trồng đậu rồi và không có bệnh truyền-nhiễm gì.

Khoản thứ sáu. — Hội-đồng khảo hạch gồm có các quan viên như sau này :

1° Quan Trung-kỳ sơ-đẳng học-chánh giám-đốc làm chủ tọa ;

2° Quan Đốc-học tây ở trường Đông-ba hay là một quan đốc-học tây ở các trường sơ-đẳng khác làm khảo-viên ;

3° Các viên giáo học cùng kiểm-giáo, viên số chiếu theo số học trò ứng hạch làm khảo viên.

Khoản thứ bảy. — Các trường hạch vào là :

Trường hành-văn

Một bài luận chữ tây làm trong 2 giờ, nhân 3.

Một bài ám tả có câu hỏi, làm trong một giờ, nhân 2.

Một bài luận quốc-ngữ làm trong 1 giờ rưỡi, nhân 2.

Một bài dịch giản dị chữ tây dịch ra chữ quốc-ngữ, làm trong 1 giờ nhân 2.

Trường khẩu-vấn

Một bài tập và cắt nghĩa chữ tây, nhân 4.

Một bài dịch miệng chữ tây ra chữ quốc-ngữ, nhân 4.

Các vấn đề về trường hành văn do quan Trung-kỳ sơ-đẳng Học-chánh giám-đốc lựa định.

Khoản thứ 8. — Dù thế nào mặc lòng, số học-trò vào học không được lấy quá 45 người.

Khoản thứ 9. — Trong các người ứng hạch, hễ ai nghèo khổ thì quan Sứ sở-tại sẽ cấp giấy tàu giấy xe cho, phí khoản ấy chi về ngân-sách Trung-kỳ.

Khoản thứ 10. — Kỳ hạn học-trò vào học lớp Sư-phạm ấy định từ một năm.

Khoản thứ 11. — Khi hạch ra, hội-đồng khảo-hạch gồm có các quan viên sau này :

1° Quan Trung-kỳ Sở-đẳng học-chánh Giám-đốc làm chủ-tọa.

2° Quan Đốc-học tây ở trường Đông-ba hay là một quan Đốc-học ở các trường Sơ-đẳng khác làm khảo viên.

3° Các giáo-viên Tây, Nam dạy về lớp Sư-phạm ấy làm khảo viên.

Khoản thứ 12. — Các trường hạch ra là :

A) Một trường thực-nghiệm, mỗi người 15 phút, nhân 3.

B) Một bài luận về chữ tây nói về giáo-pháp, nhân 2.

C) Phiên dịch miệng, nhân 1.

Các trường trên kia điểm số cho từ không điểm đến 20 điểm. Vấn-đề bài luận chữ tây do quan Trung-kỳ Sơ-đẳng Học-chính Giám-đốc lựa định.

Khoản thứ 13. — Trường thực-nghiệm nghĩa là dạy thử, nghĩa đưa người nào ứng hạch đó tới lớp đồng-ấu trường Đông-ba mà dạy thử chữ quốc-ngữ hay là đưa tới các lớp dự-bị cùng tiểu-học dạy chữ tây, cách dạy thì chiếu theo thể-lệ đã định trong học-chánh tổng-qui. Hoặc là trong ba tháng trước khi hạch ra đưa bảo dạy thử trước mặt các người đồng học về lớp ấy. Mỗi người cho được điểm số bao nhiêu sẽ vận-đệ cho khảo-hạch hội đồng.

Ngoài ba trường ấy, lại có điểm số cho về cách sau này :

A) Điểm số cho về học nghiệp cả năm cộng được bao nhiêu chia căn lấy một trung số (cho từ không điểm đến 20 điểm, nhân 3).

B) Điểm số của quan kiểm giáo coi về môn lý-luận thực-nghiệm sư-phạm phê cho về đường tánh hạnh, (cho từ không điểm đến 20) nhân 2.

Khoản thứ 14. — Cộng cả điểm số ba trường cùng điểm số học nghiệp tánh-hạnh. Hễ người nào được 110 điểm trở lên sẽ cấp cho một cái bằng Sư-phạm ban học-sinh. Người nào dự trúng phải chụp một cái ảnh để gián vào bằng ấy.

Khoản thứ 15. — Hễ không có học trò tứ-niên-trung-học, thì các người học sinh lớp Sư-phạm đã đậu đó sẽ được án khuyết bổ chức thi-sai giáo-học hoặc trợ-giáo ăn lương về Trung-kỳ ngân sách. Không thể thi chiếu theo Trung-kỳ học chánh qui-trình ứng-cử làm trợ-giáo ở các trường Dự-bị (écoles préparatoires) trong các xã thôn.

Khoản thứ 16. — Quan Quản-đốc tòa Khâm-sứ Trung-kỳ Sơ-đẳng học-chánh Giám-đốc chiếu theo nghị-định này án-phán mà thi-hành.

Chó dại. — Tháng nay trời đã nắng lại thấy chó dại, rồi mấy hôm ở miền Kim-luông Nguyệt-biều và Nam-phổ nghe đã có chó dại. Sự đề phòng và trừ khử đã thấy thi hành một cách nghiêm thiết lắm, chẳng biết có cái phương-pháp gì mà trừ cho chóng hết, duy nhà nào có chó thì cột lại đó thôi.

Có nhà tìm được cách phòng chó khỏi dại là mỗi khi nấu cháo cho chó ăn thì đổ cháo nóng ở trên mặt đất cho nó ăn thì con chó chẳng khi nào hóa dại cả, mà sự ấy đã thử có hiệu-nghiệm rồi.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đổi nói bản-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ấy, để cho người tìm dễ tìm. Kéo các ngài thường hay ký tên rắc tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Nhân dịp sắp đến ngày hội Thánh Jeanne d'Arc, bản-hội đang sửa soạn làm một cảnh rất đẹp mà để chúc mừng ngày hội thêm trọng thể. là cảnh : *Hoạt tượng Đông-pháp* dưới cờ ba sắc (Protection de la France en Indochine).

Bản-hội lại chọn cả tích hát rất hợp vào ngày hội là tích :

ĐÔI CHỮ ĐỒNG TÂM

Tối thứ tư 7 mai 1924
SONG PHỤNG KỲ DUYÊN
(Liên hồi)
Oán vụng than thầm chốn lãnh cung,
Lại còn đau sót nỗi Vương-Trung.
Nghe đàn cứu nạn là ai đó ?
Giấc mộng rồi may thấu cửu trùng.

Tối thứ năm 8 Mai 1924
NGỌC VÔ HÀ
Thuốc thần kế quỷ ai hay.
Đứa gian hả dạ người ngay đau lòng.
Giời xanh trêu ghẹo má hồng,
Duyên ai đố biết để hòng cho ai.

VŨ-TU-ĐƯỜNG
(Gần cầu Sông Cái)
28, Quai Clémenceau, 28
HANOI

Đến ngày 1er tháng tư ta, tức là ngày 4 Mai 1924 thì tôi sẽ có xe hơi chạy Hà-nội - Sơn-tây.
Hà-nội, chạy 7 giờ sáng.
Sơn-tây, chạy 2 giờ chiều.
2165

CHÈ ĐẦU-XUÂN
號正泰金
茶名子獅

Bản-hiệu mới có mấy thứ chè Đầu-xuân sang trước các cửa hàng để bán hầu các quý-chức các thứ như sau này :
Ngũ-phúc, Như-ý,
Thiên-thái, Minh-thái,
Tam-hỷ, Kim-mậu.
Mấy thứ chè này rất tốt giá lại phải chăng, xin mời các ngài lại mua giúp cho chúng tôi lấy làm đa tạ.
KIM-THÁI
HANOI : phố hàng Ngang, số nhà 3
HAIPHONG : phố Khách, số nhà 140
2101

Rượu bồ-đào :
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lẫn !!!

Ngày tháng 7 năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, lại Nội-các phụng lời chỉ phê rằng : Chiếu nay đã được phòng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị giải cho qui được phòng chế-ông để tỏ thanh-giá. Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ :* **2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ** *hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

PHOSPHATINE FALIÈRES là một món vật thực khó mà bắt chước được

Đã có tánh dưỡng như sữa, mà lại ngon ngọt, dễ ăn.
Dùng nuôi con nít và để dưỡng những kẻ tỳ vị yếu.
Phải đòi cho thiệt hiệu Phosphatine Falières.
Coi chừng kẻo lầm đồ gian giả, bắt chước theo bột thần hiệu
PHOSPHATINE FALIÈRES
Bột này bán cùng xứ, tại PARIS thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

Số 28

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nói xong, truyền giải cả về huyện-nha. Tôn tri-huyện đứng dậy, *Hoa-văn-phương* sẽ bẩm rằng :

— Hai việc này, nhờ đại-nhân hết sức tra-tấn cho ra, bắt phải thường mệnh, rồi chúng tôi xin viết thư về Kinh nói với thân-phụ tôi, bảo-cử cái cao-tài của đại-nhân, chắc thế nào đại-nhân cũng sẽ được vinh-thăng vậy.

Tôn tri-huyện nói :

— Công-tử cứ yên lòng ! những kẻ giết người, bao giờ rồi cũng thường-mệnh, hà-tất công-tử phải dặn !

Nói xong, lên kiệu trở về huyện nha. Lại nói chuyện người nhà *Phùng-húc* và *Tiền-lâm* hôm trước đến *Hoa* tướng-phủ đón thì gia-đinh *Hoa* tướng-phủ bảo rằng :

— *Phùng* tiên-sinh và *Tiền* tiên-sinh cùng công-tử ta đi chơi *Tây-hồ* rồi. Bây giờ các người nên đến *Tây-hồ* mà đón.

Gia-đinh nói dối, làm cho người nhà họ *Phùng* và họ *Tiền* đi ra *Tây hồ* tìm, mãi đến đêm khuya chưa về. Sáng hôm sau, lại đến tướng-phủ hỏi thì nghe được tin dữ-dội ấy, chẳng còn hồn-vía nào, vội-vàng về nhà báo tin.

HỒI THỨ XV

Thân-mẫu *Phùng-húc* là *Lâm* phu-nhân thấy người nhà về báo tin *Phùng húc* giết người, đã bị giải về huyện-nha thì giật mình kinh sợ, ngã lăn xuống đất, nằm chết ngất đi. Người nhà xúm lại, gọi mãi mới dần-dần tỉnh.

Khi *Lâm* phu-nhân tỉnh dậy, khóc mà than rằng :

— Không biết sự-thể con ta bây giờ thế nào ! Khiến cho ta trong lòng xiết bao đau-đớn.

Người nhà đều khuyên-giải mà rằng :

— Phu-nhân nên giữ-gìn qui-thể, chớ có quá thương. Bây giờ hãy sai người đi dò-la tin-tức xem sao, rồi sau sẽ định-liệu.

Lâm phu-nhân nghe lời, tức-khắc sai người nhà đi. Lại nói chuyện người nhà họ *Tiền*, hoảng-hốt đem tin về báo. Bấy giờ nàng *Nguyệt-anh* cũng ngồi hầu chuyện ở trước mặt *Mã* phu-nhân. Nàng đang hỏi *Mã* phu-nhân rằng :

— Thân-mẫu-ơi ! Chẳng hay thân-huynh con đêm qua đi đâu mà bây giờ chưa về ?

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy tên người nhà ở ngoài bước vào, cất to tiếng lên mà rằng :

— Phu-nhân và tiểu-thư ơi ! tai-vạ đến nơi rồi !

Mã phu-nhân và nàng *Nguyệt-anh* vội hỏi :

— Việc chi vậy ?

Tên người nhà nói :

— Sáng hôm nay chúng tôi đến *Hoa* tướng-phủ để dò hỏi xem tại cớ sao công-tử tôi đêm qua không về thì bỗng thấy mọi người lao-nhao bảo nhau rằng quan huyện *Tiền-đường* đã bắt giải công-tử tôi và *Phùng* tiên-sinh đi rồi. Chúng tôi hỏi ra mới biết là đêm qua *Phùng* tiên-sinh cưỡng gian không được mà giết chết một người thiếp yêu của *Hoa-văn-phương* công-tử tên gọi *Xuân-anh*. Còn công-tử tôi thì không biết cớ sao lại lấy trộm các đồ vàng ngọc ở *Hoa* tướng-phủ.

Mã phu-nhân và nàng *Nguyệt anh* nghe nói, đều khóc òa lên. Con *Thúy-tú* đứng bên, liền nói :

— Phu-nhân và tiểu-thư chớ nên quá thương ! Cứ như ý con thiển-nghĩ thì việc này quyết-nhiên là *Hoa-văn-phương* vì chuyện hôn-nhân của tiểu-thư mà vu oan cho hai công-tử. Bây giờ khóc cũng vô ích ! ta nên sai người tới huyện-nha, dò la tin-tức xem sao, rồi sẽ liệu xử.

Mã phu-nhân nghe lời, cũng sai người nhà đi. Lại nói chuyện *Tôn* tri-huyện về đến huyện-nha, ngồi nghĩ thầm rằng : *Phùng-húc* và *Tiền-lâm* đều là người có tài học, khi nào lại làm những việc phạm-pháp ! *Hoa-văn-phương* dặn ta phải hết sức tra-tấn, rồi hắn sẽ viết thư nói với *Hoa* tướng-công thăng thưởng cho ta, nếu vậy thì ta là một viên quan riêng của *Hoa* tướng-phủ, sao gọi là triều-đình mệnh quan được ! Ta nghĩ mà buồn-bực, âu là buổi chiều hôm nay, ta thử xét hỏi xem sao.

Buổi chiều hôm ấy, *Tôn* tri-huyện ra công-đường, truyền giải các tên tội phạm vào để xét hỏi. Người nhà *Hoa* tướng-phủ tên gọi *Hoa-năng* bước vào, chắp tay đứng ở một bên. *Tôn* tri-huyện truyền cho *Hoa-năng* hãy lui ra bên ngoài, khi nào gọi đến sẽ vào.

Hoa-năng lui ra, Quân-sĩ giải *Phùng-húc* và *Tiền-lâm* vào. *Tôn* tri-huyện nói :

— *Tiền-lâm* can về việc trộm, hãy cho lui ra. Bây giờ ta còn hỏi về việc án-mạng trước.

Tôn tri-huyện vừa toan lấy khẩu-cung *Phùng-húc* thì bỗng nghe ở ngoài cửa có tiếng huyên-náo. *Tôn* tri-huyện truyền hỏi :

— Có cái chi mà huyên-náo như thế ?

Quân sĩ bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân ! có quan Hàn-lâm họ *Chu* cùng các thầy sinh-viên đến ở cửa ngoài, đệ dâng một bản công-trình và xin cho được vào yết-kiến.

Tôn tri-huyện mở xem thì tức là bản công-trình xin bảo nhận *Tiền-lâm* và *Phùng-húc*.

Tôn tri-huyện nói :

— Quan Hàn-lâm họ *Chu* cùng các sinh-viên đến, đáng lẽ ta phải cho vào, nhưng ngặt vì ta đang xét án, vậy thì các người hãy cứ lui về, còn bản công-trình xin để lại đây, rồi ta sẽ chuyển bẩm thượng-quan, để tùy lượng trên xử-đoán.

Quân-sĩ đem lời *Tôn* tri-huyện ra nói với *Chu-huy*. *Chu-huy* bảo mọi người rằng :

— Bây giờ chúng ta hãy lui về, còn bản công-trình cứ để đây, đợi quan phụ-mẫu xét hỏi xem sao, bấy giờ sẽ định-liệu.

Mọi người đều nói :

— Quan phụ-mẫu đây, người cũng công-minh lắm, vậy chúng ta cứ lui về để đợi xem người xử-đoán thế nào.

Nói xong, ai nấy đều kéo nhau về cả. *Tôn* tri-huyện hỏi chàng *Phùng-húc* rằng :

— Nhà-ngươi đã đọc sách thánh-hiền, tất phải biết lễ phép, cớ sao lại đến nỗi giết người ? Đầu đuôi thế nào, nên thú cho thực, nhược bằng nói dối, ta đây quyết phải giữ phép không tha.

Tôn tri-huyện lại truyền tả hữu đem các đồ hình-cụ ra Hai bên quân-sĩ nghe lệnh đều cùng dạ ran. *Phùng-húc* nói :

— Dám bẩm đại-nhân ! chúng tôi cùng *Hoa* công-tử xưa nay vẫn chơi thân với nhau, không hiểu vì cớ chi mà ngày nay hắn lại cố buộc cho cái tai-vạ này ! xin đại-nhân soi xét.

Tôn tri-huyện nói :

— Nhà-ngươi vẫn chơi thân với *Hoa* công-tử mà ngày-nay bỗng xảy ra việc án-mạng này, thế thì tất là hằng ngày nhà-ngươi vẫn chơi-bời ở trong *Hoa* tướng-phủ, trông thấy thị-thiếp nhà người ta có nhan-sắc, mới sinh lòng tà-dâm. Chẳng may người đàn-bà ấy tiết-liệt khác thường, không chịu vâng lời, nhà-ngươi lại nhân lúc rượu say mà giết chết người ta vậy. Cái tội « *Nhân gian bất tòng, sát tử nhân-mệnh* », nhà-ngươi còn chối-cãi làm sao ! Việc này tất nhà-ngươi phải thường mệnh,

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

PHÀM,

một vật gì ai ai cũng lạc-dụng, chắc hẳn là có giá-trị.

NHƯ,

chè **NINH-THÁI** của bản-hiệu cũng nhiều Ngài chiếu-cố, vì nó là thứ chè ngon hơn cả, nên các Cụ tín-dụng cho đã lâu nay.

2108

TAM-TÌNH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tình y-quán » ở phố « Mũ máy », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết dịch xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh để lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tàu cao đan cực tinh tế thần hiệu, dễ qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi kiểm linh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, ba cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất túc, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khi hư bạch đới, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Bằng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lỵ, cam cứu mục, đau mắt mang mộng, mỗi chai 2 hào.

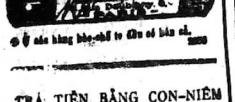
2087

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu (Blennoragie) thì ai cũng biết, bỏ điều trị không khéo thì có hòa ra một thứ bệnh nặng là bệnh Liên (prostate), nghĩa là nó sưng một cái bạch ở dưới bàng quang. Vì bệnh bị lậu đã thành kén thì thường muốn đi đại tiểu tiện mà không đi được, hay mỗi đái, đau ỉưng, đi cũng đau ngồi cũng khổ mà nhất là khi ngồi xe thì lại khổ hơn nữa. Khi đi đại tiện mà cố rặn thì ra một thứ phân loãng hơi vàng vàng xanh mà cũng có khi lại đái một tý máu. Sự đó là thường bởi muốn đi tiểu tiện quá hóa sinh ra thế.

Cái chứng bệnh ấy có thể chuyển sang bệnh nặng đến nỗi tàn yếu đi và mất sinh con đẻ cái nữa. Xưa kia, bệnh ấy rất là khó chữa. Nhưng ngày nay chữa lại rất là rẻ. Ấy uống là nhờ có thứ thuốc *Santal Monal* nó làm cho khỏi mắc phải bệnh lậu kén, hay những chứng bệnh khác nữa trong khi đau lậu. Thuốc *Santal Monal* này làm cho nước tiểu thành ra xanh, và có nhiều tinh chất những vỏ rất bổ, lẫn vào nước tiểu đó rửa những tỳ thận ở bàng quang, nhờ thế bệnh lậu nếu thì khỏi hẳn và không sợ bệnh gì sinh ra được nữa.

Vậy thì khi mới mắc bệnh lậu phải nên dùng ngay thuốc *Santal Monal*.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ rạ những tiền đổi chỉ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

2098

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酪 補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每 晨 合 客 啞 有 古 啞 沒 噪 醞 欸 腰 脚

Bán tại : Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi

2099

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc ai đã các ngài so-sánh và xuy-rét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-dào** của Bản-hiệu người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui, đã trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu nay đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$20** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cải cách lắm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Hiệu GIU-ICH ở Công-ty CHÍ-SAN-MINH ở Haiphong đã được các Sodc arnol, số 115 có nhà máy làm dầu và chế cất thứ sơn tây đủ các màu đặt dấu CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán rất hạ, có giấy chứng, xin đồng-bào chiếu cố mua hoa, cứ viết thư cho hiệu Siêu lãng mẫn, sẽ tin gửi biếu ngay.

Bệnh hen

Dùng thuốc mới và thuốc bột rất nhẹ để ESPIC

Nhà bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội ở phố hàng Trống, mở-nhất, thứ năm nào cũng có ảnh từ tâm giờ sang.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

lá một vị tinh nào không có pha chế nhiều mùi

mỗi hoàn 0,50 cl. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

THUỐC PHÁP

Trữ tại : 6, Rue de Fau-le-la-Hue, PARIS

Công có bán tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE, Phnom-Penhers; L. BOURGUIGNON, Pnom-Penh

Ở PHÁP QUỐC LÀM

và các hiệu bào-chế khác.

MỚI SANG NHIỀU

Chục xe — Vải hoa — Vòng bánh

Vải cá-cuống lợp mui — Cao-xu hơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, Boulevard Doibiot, Hanoi

2089

ƯỚU CỦA ÔNG CÓ DANH TIẾNG LAROCHE CHÊ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TANG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này bay lâm đã nổi tiếng trong thiên hạ đâu đâu cũng biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc **Quina Laroche** là thuốc hay hơn hết làm cho bổ sức tỳ, bổ tang phủ, trị bịnh rét lâm cho to tiên, thuốc đó tỳ lâm hay có thể giao ai không đâu quản đặng.

Ai ai đang nó cũng đặng, những là người bịnh nơn cũng đau bổ hay là con nít. Thuốc đó trị bịnh sau nầy : bịnh hư huyết yếu đuối, huyết suy, bổ sức lại các bịnh lâu cho con người yếu đuối, bị trái ban, ho cảm cảm tức ngực, nổi ban con nước rụng, trẻ trẻ trong tỉ vị các bịnh đó đều dùng chắc tay thuốc **Quina Laroche** đặng.

Con nít huyết suy và con gái lúc đang lớn cũng đều bổ hết khi lúc sanh sản, cũng như mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc **Quina Laroche**.

Những người nào ở xứ hay có thấp rét cũng chẳng nên quên dùng thuốc đó.

Các bịnh kể trên đây thuốc đó trị tỳ lâm mau và chắc. Chẳng những bịnh sẽ trở hết mà thôi con bị ngày mai trong mình mạnh khỏe, lại thêm sức lực. Ăn cống ngon có chừng và chóng ra giảm khu thuốc đó rằng : Bước ngoe thuốc của Thiên-thần chế ra (Liqueur de Jade) lời mọc ngủ rua người Tàu cho nhiều thứ thuốc trị lịnh bay hơn hết thảy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc **Quina Laroche** này chúng ta có đăng có vụng giấy chứng và thơ cảm ơn của mấy người bịnh và có vụng giấy của các quan lương ý khác nông lòng ta.

Bắt tại thuốc nước **Quina Laroche** là một thứ thuốc làm lợi cho người hơn hết thảy.

CÁCH DÙNG

Nước **Quina Laroche** phải uống từ một tỳ tới ba tỳ có bữa theo chai nước trọn một ngày trong hai bữa ăn. Còn muốn trị bịnh rét thì mỗi một khắc đồng hồ uống một tỳ, uống 6 tỳ trước có rét 2 giờ rưỡi, thì tỳ tỳ chót uống trước cơ nữa giờ.

Thuốc **Quina Laroche** thường thì uống không pha nước mà khi trời nóng nực thì pha nước vô mà uống cho đỡ khát.

COMAR VÀ CÔNG-TI

ông thầy bào thuốc hạng nhứt tại Paris.

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Certifié l'insertion

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÓ-ĐA CŨ)

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ ngày thứ năm 1er Mai đến hết ngày mồng 10 :

Bán hạ giá rao hàng

Các thứ mũ — Quần áo đàn-ông

Nước hoa, xà-phòng — Các thứ áo trong — Giầy bút sách vở

Các thứ kính và các thứ điều — Đồ thể-thao

Đồ bạc dùng để dọn ăn — Các đồ vặt dùng trong nhà

Các thứ thuốc — Các thứ đồ sắt

Các thứ đồ điện

Tại chỗ bán vị ăn thức uống

Bán nhiều thứ quý mới sang chuyến tàu vừa rồi

BOITE POSTALE N° 40

TÉLÉPHONE N° 126

Adr. Tél. : MAGREUNIS